

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja

Druk nr 4381

Warszawa, 27 czerwca 2011 r.

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Prawo bankowe.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Wiesława Rygla.

(-) Bronisław Dutka; (-) Eugeniusz Grzeszczak; (-) Stanisław Kalemba;
(-) Mieczysław Kasprzak; (-) Eugeniusz Kłopotek; (-) Adam Krzyśków;
(-) Jan Łopata; (-) Mieczysław Marcin Łuczak; (-) Stanisław Olas;
(-) Mirosław Pawlak; (-) Waldemar Pawlak; (-) Józef Racki; (-) Stanisław Rakoczy;
(-) Wiesław Rygiel; (-) Tadeusz Sławecki; (-) Aleksander Sopliński;
(-) Franciszek Jerzy Stefaniuk; (-) Andrzej Sztorc; (-) Piotr Walkowski;
(-) Stanisław Witaszczyk; (-) Stanisław Żelichowski.

U S T A W A

z dnia2011 r.

o zmianie ustawy – Prawo bankowe

Art. 1. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.¹⁾) po art. 75a dodaje się art. 75b oraz art. 75c w brzmieniu:

„**Art.75b** 1. Spłata rat kredytu zabezpieczonego hipotecznie, udzielonego w walucie obcej, denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej, jego części lub całości, może być dokonywana w walucie, w której został udzielony.

Art.75c Przepisu artykułu 75b nie stosuje się w przypadku kredytu zabezpieczonego hipotecznie denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej, gdy do przeliczenia spłaty rat kredytu, jego części lub całości oraz rat przeterminowanych stosuje się kurs średni ogłaszany przez Narodowy Bank Polski albo kurs średni banku, z dnia poprzedzającego dzień spłaty. Do przeliczenia wypłaty transzy lub całości kredytu stosuje się kurs średni ogłaszany przez Narodowy Bank Polski albo kurs średni banku, z dnia poprzedzającego wypłatę. O wyborze kursu stosowanego do przeliczenia rat, transzy lub całości kredytu decyduje kredytobiorca.”

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401 i Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 42, poz. 272 i Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 192, poz. 1179, Nr 209, poz. 1315 i Nr 231, poz. 1546, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 65, poz. 545, Nr 71, poz. 609, Nr 127, poz. 1045, Nr 131, poz. 1075, Nr 144, poz. 1176, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 40, poz. 226, Nr 81, poz. 530, Nr 126, poz. 853, Nr 182, poz. 1228 i Nr 257, poz. 1724 oraz z 2011 r. Nr 72, poz. 388.

Art. 2. 1. Przepisy art. 75b i 75c ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się do nowo zawieranych umów kredytowych oraz do umów kredytowych zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, w części dotyczącej niewykonanych wzajemnych zobowiązań stron.

2. Zastosowanie przepisów art. 75b i 75c nie może powodować powstawania dodatkowych kosztów ani wprowadzania innych ograniczeń dla kredytobiorcy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Na przestrzeni ostatnich kilku lat na polskim rynku w dużym stopniu rozwinięte zostały instrumenty finansowe wspierające nabywanie mieszkań. Głównym instrumentem pozostaje kredyt hipoteczny udzielany przez banki komercyjne. Do chwili obecnej około 1,5 mln gospodarstw domowych zaciągnęło taki kredyt, w tym około 1 mln gospodarstw zaciągnęło kredyt denominowany w walutach obcych, przede wszystkim we frankach szwajcarskich, euro oraz dolarach amerykańskich (stan na koniec 2010 r.). W przypadku kredytów zaciąganych w polskich złotych zasady rozliczeń są klarowne. Natomiast w przypadku kredytów denominowanych w walutach obcych nieuregulowana pozostaje kwestia ustalania wysokości tzw. spreadu walutowego, czyli różnicy płaconej pomiędzy kursem kupna a sprzedaży waluty w danym banku. Sposób ustalania wysokości spreadu walutowego nie jest również określona w samych umowach kredytowych. Spread walutowy jest jedyną na rynku kredytowym swego rodzaju ukrytą prowizją, której jest kredytobiorca nie może ani obliczyć ani skontrolować.

Kredytobiorcy, szczególnie w latach 2007 – 2009, masowo zaciągali kredyty denominowane w walutach obcych, głównie we franku szwajcarskim, często nie posiadając informacji, że do wysokości rat, gdzie są określone pewne stałe składowe wymienione w Prawie bankowym takie jak marża, oprocentowanie, dochodzi element w sposób dowolny i jednostronny ustalany przez bank, jakim jest spread walutowy. Różnice pomiędzy bankami w ustalaniu spreadu wahają się od kilku do kilkudziesięciu groszy na 1 jednostkę waluty.

Przykładowo, zakładając hipotetyczną ratę w wysokości 700 franków miesięcznie w banku, w którym spread wynosi w danym dniu 16 groszy rata jest powiększona o 112 zł, natomiast w banku w którym spread wynosi 41 groszy o 287 zł. Spread stanowi zatem dodatkowy koszt przy spłacie kredytu. Problem nie jest widoczny, gdy występuje stabilizacja na rynku walutowym, ale w przypadku wahań kursowych problem zaczyna być odczuwalny dla kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt przy niskich kursach i oprócz wysokiego kursu do raty doliczany jest przez kredytodawców (jak wspomniano wyżej w sposób jednostronny i dowolny) coraz wyższy spread walutowy.

Obejmując projektem dotychczasowe stosunki umowne, należy mieć na uwadze konstytucyjne zasady sprawiedliwości społecznej, społecznej gospodarki rynkowej, ochrony rodziny, realizacji polityki sprzyjającej zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych obywateli oraz ochroną konsumentów przed niewłaściwymi praktykami, szczególnie w dowolnym kształtowaniu stosunku umownego jakim jest umowa kredytowa, na której treść w praktyce konsument nie ma rzeczywistego wpływu. Realizacja ww. konstytucyjnych zasad, będzie miała na celu dążenie do wyeliminowania prawnej i faktycznej nierówności stron w umowach kredytowych.

Problem spreadów zauważyła KNF. W dniu 17 grudnia 2008 r. KNF podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Rekomendacji S (II) dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie. Zgodnie z zaleceniami Rekomendacji S (II) bank powinien umożliwić klientowi na jego wniosek spłatę rat w walucie indeksacyjnej przy kredycie indeksowanym kursem waluty obcej. W niektórych bankach nastąpiło różnicowanie wysokości opłat pobieranych przez banki z tytułu sporządzenia aneksu do umowy, związanego ze zmianą waluty spłaty kredytu od opłat pobieranych za sporządzenie aneksów z innych przyczyn. Praktyka banków, które pobierają za aneks „walutowy” rażąco wyższe opłaty niż za inne aneksy, jest nieuzasadniona i sprzeczna z dobrymi obyczajami. W takim przypadku wysokie koszty aneksów mogą mieć na celu zrekompensovwać, przewidywaną przez banki, stratę spowodowaną wyborem przez konsumentów samodzielnej spłaty kredytu, uniezależniającej ich od polityki kursowej banku.

W rezultacie powyższy cel Rekomendacji S (II) został spełniony jedynie w odniesieniu do bardzo wąskiej grupy kredytobiorców hipotecznych z uwagi na wprowadzone przez banki opłat zaporowych, warunkujących zgodę na pozyskiwanie przez kredytobiorcę waluty na obsługę zadłużenia hipotecznego poza bankiem. W konsekwencji klienci nadal są skazani na ponoszenie nadmiernych kosztów przy płatności comiesięcznych rat kredytowych, przeliczanych po wysokich cenach sprzedaży waluty, określanych w sposób dowolny przez banki.

Również Komisja Europejska próbuje rozwiązać problem kredytów hipotecznych poprzez opracowanie projektu dyrektywy, w której wymaga się podawania przez bank pełnej informacji na temat sposobu ustalania spreadu walutowego.

Z uwagi na skalę zjawiska, nie można przejść obojętnie nad sytuacją ok. miliona gospodarstw domowych, które są skazane na jednostronne działania banków w zakresie spreadu walutowego. Według obliczeń ekspertów, spread to średnio dodatkowy roczny koszt w wysokości ok. 1 000 zł na gospodarstwo domowe. W skali kraju ten dodatkowy roczny koszt wynosi ok. 1 mld zł. Biorąc pod uwagę cały okres spłaty kredytów, pomijając wypłatę środków, gdzie banki też stosują spread walutowy, dodatkowy koszt w postaci spreadu wynosi ok. 30 mld zł. Biorąc pod uwagę roczne przychody sektora finansowego w wysokości 3 bln zł rocznie (dane za 2009 r., źródło MF), to uszczuplenie tej kwoty w wysokości 0,03%, nie stanowi zagrożenia dla płynności banków. Będzie natomiast istotnym wsparciem dla gospodarstw domowych oraz całej gospodarki.

Celem projektowanej nowelizacji jest ochrona praw konsumentów przed jednostronnym i dowolnym kształtowaniem wysokości zobowiązania występującego po jego stronie, tj. wysokości poszczególnych rat przez kredytodawcę skutkującym nadmiernym wzrostem dodatkowych i nieuzasadnionych kosztów obsługi zadłużenia.

Celem proponowanego rozwiązania jest ponadto wprowadzenie przejrzystych zasad spłacania rat kredytów walutowych, przy zabezpieczeniu interesów zarówno banków, jak i ich klientów.

Skutkiem wprowadzenia zmian będzie zwiększenie dostępnych środków u konsumentów, którzy mogą przeznaczyć te środki na konsumpcję lub inwestycje.

Proponowane zmiany obejmą również stosunki umowne istniejące przed wejściem w życie ustawy, jednakże możliwość ta ograniczona jest do tej części umowy, która nie została do dnia wejścia w życie ustawy wykonana.

Analogiczne rozwiązanie zastosowano w art. 21 *ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny*, który stanowi, iż przepisy art. 1-18 pkt 1-5 ustawy stosuje się do umów zawartych i nie wykonanych w dniu wejścia w życie ustawy.

Projekt zakłada dwa rozwiązania. Pierwsze pozwala na spłacanie rat kredytu w walucie obcej. Drugie rozwiązanie polega na ograniczeniu wysokości spreadu walutowego poprzez wprowadzenie rozliczeń po kursie średnim NBP lub kursie średnim danego banku.

Proponując powyższe rozwiązania Polska nie jest jedyna w Europie. W październiku 2010 r. węgierski parlament przyjął ustawę, zgodnie z którą kredytobiorcy, którzy zaciągnęli kredyt denominowany w walucie obcej spłacają go po kursie średnim Narodowego Banku Węgierskiego lub po kursie banku.

Projektowana ustawa nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej.

Warszawa, 30 czerwca 2011 r.

BAS-WAPEiM-1605/11
TRYB PILNY

Pan Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu RP
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo bankowe (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Wiesław Rygiel)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2009 r. Nr 5, poz. 47, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zmierza do zmiany ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zmianami; dalej: ustawa). Zmiana polega na dodaniu do ustawy dwóch nowych przepisów w rozdziale dotyczącym kredytów i pożyczek pieniężnych oraz zasad koncentracji zaangażowań. Projektowany art. 75b ustanawia regułę, zgodnie z którą spłata rat kredytu zabezpieczonego hipotecznie, udzielonego w walucie obcej, denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej, jego części lub całości, może być dokonywana w walucie, w której kredyt został udzielony. W drugim z projektowanych przepisów ustawy przewidziany został wyjątek od tej reguły. Przepis art. 75b nie podlegałby stosowaniu w przypadku kredytu zabezpieczonego hipotecznie denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej, gdy do przeliczenia spłaty rat kredytu, jego części lub całości oraz rat przedterminowych stosuje się kurs średni ogłaszany przez Narodowy Bank Polski albo kurs średni banku, z dnia poprzedzającego dzień spłaty. Do przeliczenia wypłaty transzy lub całości kredytu stosowany miałby być przy tym kurs średni ogłaszany przez NBP albo kurs średni banku, z dnia poprzedzającego wypłatę. O wyborze kursu stosowanego do przeliczenia rat, transzy lub całości kredytu miałby decydować kredytobiorca (art. 1 projektu).

Projekt ustawy zawiera przepisy przejściowe. Projektowana zasada ma obowiązywać także w odniesieniu do umów o kredyt zawartych przed wejściem w życie ustawy, jeżeli do dnia jej wejścia w życie nie nastąpiła spłata całkowitej kwoty kredytu – w części dotyczącej niewykonanych wzajemnych zobowiązań stron (art. 2 projektu). Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Kwestie dotyczące kredytu konsumenckiego podlegają regulacji prawa Unii Europejskiej, zawartej w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki

oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz. Urz. UE L 133 z 22.5.2008, str. 66).

3. Analiza projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. a dyrektywy 2008/48/WE jej postanowień nie stosuje się do umów o kredyt, który zabezpieczony jest hipoteką lub innym porównywalnym zabezpieczeniem na nieruchomości powszechnie stosowanym w państwie członkowskim lub który zabezpieczony jest prawem związanym z nieruchomością. Ze względu na fakt, że projektowane zmiany ustawy dotyczą wyłącznie kredytów zabezpieczonych hipoteką, należy uznać, iż projekt nie jest objęty regulacją tej dyrektywy.

4. Konkluzje

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe nie reguluje materii objętych prawem Unii Europejskiej.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Warszawa, 30 czerwca 2011 r.

BAS-WAPEiM-1606/11
TRYB PILNY

Pan Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo bankowe (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Wiesław Rygiel) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt zmierza do zmiany ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zmianami). Zmiana polega na dodaniu do ustawy dwóch nowych przepisów w rozdziale dotyczącym kredytów i pożyczek pieniężnych oraz zasad koncentracji zaangażowań. Projektowany art. 75b ustanawia regułę, zgodnie z którą spłata rat kredytu zabezpieczonego hipotecznie, udzielonego w walucie obcej, denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej, jego części lub całości, może być dokonywana w walucie, w której kredyt został udzielony. W drugim z projektowanych przepisów ustawy przewidziany został wyjątek od tej reguły. Przepis art. 75b nie podlegałby stosowaniu w przypadku kredytu zabezpieczonego hipotecznie denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej, gdy do przeliczenia spłaty rat kredytu, jego części lub całości oraz rat przedterminowych stosuje się kurs średni ogłaszany przez Narodowy Bank Polski albo kurs średni banku, z dnia poprzedzającego dzień spłaty.

Projekt nie zawiera przepisów, które mają na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski